

העוף הזהיר את החכמים מהליסטים

אֲזָלוּ. עַד דִּהוּ אֲזִילֵי חָמוֹ חָד אֶתְר מְדַשָּׁנָא בַּעֲשָׁבִין,

וְנָהָר מִיָּא דִּהוּה נָגִיד בֵּיהּ. יִתְּבוּ הלכו רבי יוסי ורבי חייא

לדרכם בעוד שהיו הולכים ראו מקום אחד שהיה מדושן בעשבים ונהר מים היה נמשך בו

ישבו שם כדי לעסוק בתורה בישוב הדעת. **עַד דִּהוּ יִתְּבִי, פָּרַח חָד**

עוֹפָא וְרַחֵישׁ קַמֵּייהוּ בעוד שהיו יושבים פרח עוף אחד וצפצף לפניהם.

אָמַר רַבִּי חֵיָא, נִיקוּם מִהָכָא אמר רבי חייא לרבי יוסי נעמוד ונלך מכאן

כי אני מבין מצפצוף העוף שאין כדאי לישב כאן, **דִּוְדָאֵי נִגְרִי טוּרְיָא הָכָא**

מִשְׁתַּכְּחִין כי ודאי שודדי הרים נמצאים כאן, **קָמוּ וְאֲזָלוּ. עַד**

דִּאֶהְדְּרוּ רִישֵׁייהוּ, חָמוֹ אֵינּוֹן לְסַטִּין דִּרְהַטִּין אֲבַתְרֵייהוּ

קמו רבי יוסי ורבי חייא והלכו להם ובעודם הולכים החזירו ראשם להסתכל אחורה וראו

ליסטים רצים אחריהם, **אֶתְרַחֵישׁ לֹון נִיסָא וְאַשְׁפָּחוּ קַמֵּייהוּ חָד**

טִינָרָא, וְחָד מְעֵרְתָא בֵּיהּ, נעשה להם נס ונמצא לפניהם סלע אחד ומערה

בתוכו **עָאָלוּ תַמָּן יִתְּבוּ כָּל הַהוּא יוֹמָא וְכָל לַיְלִיָא** נכנסו שם

תוך אותה המערה וישבו שם כל אותו היום ולילה שאחריו ועסקו שם בתורה.

רחוק אומר על המקום ולא על הזמן

פִּתַּח רַבִּי חֵיָא וְאָמַר לפרש מה שכתוב, (ירמיה ל) **וְאַתָּה אֵל**

תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב וְגו', כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעַךְ מִרְחוֹק

ואפשר להבין שהכוונה הנני מושיעך בעוד זמן רחוק אלא שלפי זה קשה. **מִרְחוֹק,**

מִקְרֹוב מִיַּבְעֵי לֵיהּ מה הנחמה בזה שיושיענו בעוד זמן רחוק היה לו לנחמו

שיושיענו בקרוב. **וְהָא אֹקְמוּהָ הָאִי קָרָא** וכבר ביארו החכמים ענין זה שאין הכוונה לזמן רחוק אלא שניחמו הקב"ה שאע"פ שאנו עכשיו במקום רחוק יושענו, **מִרְחוֹק כְּמָה דְאַתְּ אָמַר** ומרחוק פירושו כמו שאדם אומר **וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ מִרְחָק**.

פרוש אחר מרחוק מהחכמה

אֲבַל מִרְחוֹק, אמנם סוד הכתוב מרחוק הוא מהחכמה דהיינו מחכמה הנקראת "מרחוק" משם אושיעך **כְּהָהוּא דְכִתְיִב** ומביא ראייה שהחכמה נקראת רחוק ממה שכתוב, (ירמיה לא) **מִרְחוֹק יְהוָה נִרְאָה לִי** שהוא חכמה הנקראת כן לפי שכל אורותיו משפיעים מרחוק ה' נראה לי. הוי"ה שהוא ז"א נראה לי. **וְכִתְיִב** וכן כתוב (משלי לא) **מִמִּרְחָק תָּבִיא לַחֲמָה** מהחכמה הנקראת רחוק תביא לחמה תביא השכינה את השפע הראוי לה. **וּמָאן הִיא עֲמִיקָא דִּנְחֻלָּא**, אַתְּר דְּהָהוּא נָהַר נָגִיד וְנָפִיק ומהו מרחוק הוא חכמה שהוא עומק הבינה הנקראת נחל והוא המקום שמשם הנהר שהוא יסוד שאימא נמשך ויוצא משם הארותיו.

ז"א עלה למעלה לחכמה ומאותו מקום נאמר ליעקב משם אושיעך

וְשָׁב יַעֲקֹב, פִּיּוֹן דְּכִתְיִב אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב, מַהוּ וְשָׁב יַעֲקֹב ושואל על מה שכתוב ושב יעקב בלשון נסתר הרי מכיון שכתוב אל תירא עבדי יעקב משמע שמדבר איתו בלשון נוכח אם כן מדוע כתוב "ושב יעקב" היה לו לומר ושבתי בלשון נוכח. **אַלְא כְּמָה דְּתַנִּינָן, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא**

סְלִיֵק לְעֵילָא לְעֵילָא, אלא הביאור כמו ששנינו כאן מדבר על ז"א שהוא ישוב למקומו כי כאשר חרב בית המקדש והשכינה ירדה בגלות קוב"ה שהוא ז"א עלה למעלה באמא ולמעלה באבא **פְּמָה דְּכְתִיב** כמו שכתוב, (תהלים י) **לְמָה יְהוָה תַעֲמוֹד בְּרָחוֹק** למה הוי"ה שהוא ז"א עלית למעלה ועמדת בחכמה הנקראת רחוק, ו**יִמָּהֵהוּא אֶתְר רָחוֹק הַנְּנִי מוֹשִׁיעֶךָ** ועל זה אמר הכתוב ליעקב, מאותו מקום רחוק שהוא חכמה ששם עומד ז"א משם אושיעך.

ושב יעקב ישוב להתיחד עם השכינה ושקט היסוד ואין מחריד מהגבורות **וְשָׁב יַעֲקֹב, לְאֶתְרֵיהּ (לְכוּרְסֵיא), לְאֹדְיוֹנָא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל** וזהו ושב יעקב כי ישוב למקומו להתיחד עם השכינה הקדושה. **וְשָׁקֵט דָּא יִסּוֹד** ומה שכתוב ושקט היינו היסוד שישקוט במקומו ולא יפרוש מהמלכות. **וְשָׁאֲנָן, לְמוֹשְׁרֵי דְיוּרֵיהּ בָּהּ** ויהיה שאנן היינו שישרה תמיד דירתו עם המלכות. **וְאִין מְחַרִיד, מִיִּצְחָק** ולא יהיה חרדה מהגבורות של יצחק. **פְּמָה דְּאֵתְר אָמַר** כמו שכתוב, (בראשית כז) **וַיִּיחָרֵד יִצְחָק חֲרָדָה גְּדוֹלָה** מכאן שהחרדה היא משורש הגבורות של יצחק (דף כ"א ע"א) **וְעַל דָּא וּפְחָד יִצְחָק פְּתִיב** ולכן כתוב שיעקב אבינו אמר ופחד יצחק ולא אלהי יצחק. **וְהָהוּא פְּחָד בַּד אֶתְעַר, אֶסְתַּלַּק יִסּוֹד לְאֶתְר אֶחָרָא** וכאשר מתעורר הפחד מהגבורות אז מסתלק היסוד מלהשפיע במלכות ועולה למעלה ממקומו כדי שלא יתאחזו בו הקלי' **הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה לג) וְהוּא שְׁכַתוֹב פְּחָדוֹ בְּצִיּוֹן הַטְּאִים. בְּצִיּוֹן דְּיִיקָא** בציון דוקא, כי ציון הוא היסוד דמלכות

הנקרא ציון שהיסוד מסתלק ממנו והחטאים הם בחינת הקלי' והפחד שלהם הוא משפיע בציון שמסתלק היסוד **וְעַל דָּא וְאִין מַחְרִיד** ועל כן אמר שבשעת הגאולה הנני מושיעך מרחוק היינו מאבא ואז לא יוכלו החיצונים לינק ולכן לא יהיה חרדה ופחד מהחיצונים.

ומסיים רבי חייא את דבריו ואומר

וְהִשְׁתָּא קְדָשָׁא בְרִידָה הוּא שְׂזִיב לָן מִרְחִיק, וְאַסְתִּיר לָן בְּהַאי אַתָּר, בְּהַשְׁקֵט וּבַשְּׁלוּה, ועתה נודה לקב"ה

שהצילנו מרחוק מליסטים שרדפו אחרינו וברא לנו מערה להסתיר אותנו במקום זה כדי שנוכל לעסוק בתורה בשקט ובשלוה **וְאִין מַחְרִיד מְכַלָּא** ואין לנו פחד וחרדה משום דבר. **דְּכַד קְדָשָׁא בְרִידָה הוּא עֲבִיד נִיסָא בְּכַלָּא עֲבִיד** כי יכל הקב"ה להצילם מהליסטים ודיים אבל כשהקב"ה עושה נס הוא עושה אותו בכל השלימות ולכן גם עשה להם סלע ומערה בתוכו ונתן להם לישב בשלוה ובהשקט לעסוק בתורה.

ברק רצה שדבורה תצא איתו למלחמה בזכות רוח הקודש ששרתה עליה

רְבִי יוֹסִי פְתַח לבאר שיחתם של דבורה הנביאה וברק בן אבינועם כי דבורה אמרה לברק בן אבינועם לצאת להלחם בסיסרא, (שופטים ד) **וַיֹּאמֶר** **אֵלַיָּה בָּרַק אִם תִּלְכִּי עִמִּי וְהִלַּכְתִּי וְגו'**, ואם לא תלכי עימי לא אלק, ושואל **מַאי קָא מִיִּירִי**. מה אומר לה ברק וכי רוצה הוא שדבורה תצא